

Centrum voor Energiebesparing ziet geen aanleiding tot schaalvergroting waterleidingbedrijven

De groei van het drinkwaterverbruik in ons land geeft op zich geen aanleiding tot verdere schaalvergroting van waterleidingbedrijven. Dit is de conclusie van het rapport 'Reorganisatie van de watervoorziening: een heroverweging'. Deze studie is onder verantwoordelijkheid van het Centrum voor Energiebesparing tot stand gekomen. Onderzoeker was dr. G. J. Zijlstra van het centrum.

De voorzitter van de Contactgroep nutsvoorzieningen voor (inter-)gemeentelijke bedrijven, ing. K. H. Mollema, wethouder van Alphen aan den Rijn, heeft het rapport op 7 april aangeboden aan mr. E. H. Toxopeus, voorzitter van de Raad voor de Drinkwatervoorziening.

De Contactgroep gaf opdracht tot dit onderzoek nadat de Raad voor de Drinkwatervoorziening omstreeks 1975 adviseerde om te streven naar waterleidingbedrijven met ten minste 100.000 aansluitingen. De toen gehanteerde vooronderstellingen worden in het nu gepubliceerde rapport niet meer geldig geoordeeld.

De minimumgrootte voor een horizontaal geïntegreerd distributiebedrijf (levering van water in combinatie met gas en/of elektriciteit) kan volgens het rapport worden gesteld op 30.000 verbruikersadressen. De minimumomvang voor een bedrijf dat alleen water levert zou volgens het rapport kunnen liggen op 40.000 à 50.000 aansluitingen.

Een samenvatting van de conclusies van het rapport staat hieronder weergegeven.

'Uit de beschrijving van de geschiedenis van de reorganisatie van de watervoorziening komt naar voren dat een heroverweging van de reorganisatiecriteria voor de watervoorziening opportuun is. Dit houdt verband met de gewijzigde ontwikkeling in de groei van het waterverbruik, de ontwikkelingen in de reorganisatie van de energievoorziening, de herwaardering van het geïntegreerde distributiebedrijf, de nieuwe inzichten in de minimale bedrijfsomvang en het grotere belang dat gehecht wordt aan de service voor en invloed van de verbruiker.

In de nota zijn verschillende voor de reorganisatie van belang zijnde aspecten belicht. Hieronder volgen de belangrijkste conclusies van deze evaluatie:

- de groei van het drinkwaterverbruik geeft op zich geen aanleiding tot schaalvergroting;
- schaalvergroting in de drinkwatervoorziening is gerelateerd aan de winning, het transport en de zuivering van water (productie van drinkwater);
- de productie van drinkwater uit oppervlaktewater vraagt om regionale of provinciale bedrijven;
- de productie van drinkwater uit grondwater vraagt om bedrijven met minimaal

twee pompstations en een eigen of gezamenlijk laboratorium. Dit is – naar gelang de omstandigheden – verenigbaar met een minimale bedrijfsomvang van 30.000 à 35.000 aansluitingen;

– bedrijfsmatige splitsing van productie en distributie heeft geen of slechts geringe gevolgen voor de uitvoering van de technische functies en de economie in de watervoorziening;

– bedrijfsmatige splitsing van productie en distributie kan een versterkend effect hebben op de controle van de waterkwaliteit;

– bij oppervlaktewaterbedrijven zal verticale integratie van productie en distributie tot zeer grote distributiebedrijven leiden, hetgeen ten koste zal gaan van de verbruikersbenadering;

– horizontale integratie van de distributie van water met die van gas en/of elektriciteit heeft aantoonbare voordelen met betrekking tot de kosten, de afstemming van activiteiten (met name in netaanleg) en de verbruikersservice;

– overigens verzet de horizontale integratie van de distributie zich fundamenteel niet tegen het onderbrengen van de waterproductie in dat bedrijf;

– de minimum grootte van een geïntegreerd distributiebedrijf ligt rond de 30.000 gecombineerde aansluitingen met mogelijke uitzonderingen naar beneden;

– de minimum grootte voor een éénvoorzieningsbedrijf ligt ten minste op 30.000 aansluitingen en mogelijk hoger (40.000 à 50.000 aansluitingen);

– er is geen overtuigende economische of beheer-technische argumentatie voor een minimum grens van 100.000 aansluitingen;

– een optimale relatie tot en serviceverlening

aan de verbruiker wordt bevorderd door de integratie van de distributie van verschillende nutsvoorzieningen en door een niet te grote bedrijfsomvang;

– de invloedsmogelijkheden van de verbruiker zijn het grootst bij kleinere of middelgrote distributiebedrijven (op gemeentelijk niveau). Die invloed kan vorm krijgen via verbruikersraden en de gemeenteraad;

– de distributietask heeft de meeste raakvlakken met de verantwoordelijkheden van de gemeente. Aansluiting op dit niveau geeft een maximale mogelijkheid voor afstemming van taken en democratische controle;

– het verdere verloop van de reorganisatie van de watervoorziening zou moeten worden geleid door

1. een hogere prioriteitstelling voor horizontale integratie in de distributie
 2. een minimum bedrijfsomvang van ca. 30.000 aansluitingen voor een horizontaal geïntegreerd bedrijf (40.000 à 50.000 voor een éénvoorzieningsbedrijf)
 3. afzien van de eis van verticale integratie van productie en distributie
 4. verdergaande concentratie bij de productie van drinkwater uit oppervlaktewater
 5. waar mogelijk aansluiting zoeken bij de reorganisatie van de energiedistributie
- reorganisatie volgens bovenstaande criteria kan leiden tot de handhaving en beperkte uitbreiding van het geïntegreerde (inter)gemeentelijke water-, gas- en elektriciteitsdistributiebedrijf. Dit verhoogt en behoudt voor een groot aantal gebruikers de serviceverlening en democratische invloedsmogelijkheden en komt de effectiviteit van de nutsvoorzieningen ten goede.'

Wethouder Mollema overhandigt het rapport aan mr. E. H. Toxopeus.

